



**Pasakos**  
apie Anykščius

# Pasakos

apie Anykščius

# Pasa





# apie Anykščius

2017

## Pasakos apie Anykščius

ISBN 978-609-420-582-8

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama  
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos  
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Rėmėjas

Anykščių rajono savivaldybė

© „Petro ofsetas“, 2017 ©

© Anykščių menų centras, 2017

© Pasaulio anykštėnų bendrija, 2017 ©

© Loreta Uzdraitė, meninis apipavidalinimas, 2017

# Turiny

Jūreiviškis reikalas 9

LINAS BITVINSKAS

2015

Raganos burtai Anykščiuose 12

AGNIUS SANKAITIS

Pasaka nepasaka apie Anykščius 14

AKVILĖ ANTANAITYTĖ

Anykščiai ir angelai 18

DOMINYKAS ŽIDONIS

Trys seserys 22

GABIJA VASILIAUSKAITĖ

Kaip atsirado miestas Anykščiai ir Šventoji upė 24

ŽIVILĖ MIZEIKYTĖ

Visi sūnūs žuvo vieną naktį 26

PIJUS KOŠICAS

Nykštukas ir rupūžius 30

AUGUSTĖ ŠIPKAITĖ

Kaip Anykščiai vietas ieškojo 32

ORESTAS ANTIPAS PELIVANOV

Siuvėjos nykščiai 34

RŪTA BALEŽENTYTĖ

2016

Angelo pasaka 40

MONIKA TARASEVIČIŪTĖ

Pasaka apie du angelus 42

TOMAS GALICINAS

Angeliukė Anykštė 44

GABIJA VASILIAUSKAITĖ

Lauktuvės Lietuvai 48

RŪTA BALEŽENTYTĖ

Angeliuko kelionė į Anykščių kraštą 50

KARINA MIKUŠAUSKAITĖ

Kaip žvėrys skruzdes įdarbino 53

ROBERTA JURPALYTĖ

Štai miestas Anykščiai, kur kilimus atstoja obuoliai 56

LETICIJA MIKULĖNAITĖ

Kometa „Puntukas“ 58

EIMANTAS LABUCKAS

Stebuklinga kelionė 60

AIVITA ČIŪRAITĖ

Velniukas Anykščiuose 64

IEVUTĖ MOTIEJŪNAITĖ

2017

Didysis akmuo 68

GABIJA KUNDROTAITĖ

Pasaka apie Anykščių miesto vardo kilmę 70

GUODA BUDZINAUSKAITĖ

Pasaka apie Anykščių krašto legendų ir padavimų knygą 73

RŪTA BALEŽENTYTĖ

Išsigelbėjimas 76

ELINGA ČEPOKAITĖ

Rokas, Tinginys ir Sąžinė 79

ROKAS ŠIMUKAUSKAS



## JŪREIVIŠKAS REIKALAS

Jei Anykščiuos  
Būtų jūra,  
Būčiau kapitonas,  
Sutūtuotų jums  
Prie durų  
Garlais geltonas.  
Pavežiočiau įsodinęs  
Iki pat Žažumbrio,  
Vakarienei duočiau duonos  
Ir padėčiau skumbrės.

O jei kiltų piktos  
Bangos,  
Duočiau jums liemenę,

Palaikyčiau ir  
Už rankos,  
Kol pasieksim  
Žemę...

Mano laivas  
Šauniai plaukia,  
Keičias pievų raštas.  
Atvažiuok,  
Tavęs čia laukia  
Aukštaitijos kraštas.

LINAS BITVINSKAS







## Raganos burtai Anykščiuose

**K**artą gyveno senelis ir močiutė. Turėjo anūkę Šventę ir anūką Puntį. Jūs labai mylėjo, lepino. Visi gyveno Anykščiuose, ant kalniuko, mažoje trobelėje. Jie buvo laimingi. Iš pirmo žvilgsnio šis kaimelis buvo niekuo neišsiskiriantis iš kitų, tačiau jame karaliavo viena pikta ragana, kuri visą laiką tūnojo savo trobelėje. O kai išeidavo, tai padarydavo labai blogų dalykų: dieną pakeisdavo naktimi, žiemą užpustydavo kelius, pavasarį sukeldavo didelius potvynius.

Kartą senelis norėjo pamokyti savo anūką Puntį medžioti. Miške nepamatė nė vieno žvėries, tad teko grįžti namo tuščiomis. Eidami pamatė piktąją raganą, kuri buvo išbaidžiusi visus žvėrelius. Visi žvėrys, dideli ir maži, jos labai bijojo. Senelis su anūku taip pat išsigando piktosios raganos, o ragana, artėdama jų link, tik juokėsi iššiepusi savo didelius kreivus dantis. Piktoji

ragana priėjo prie jų. Šmakšt, brakšt, trakšt – akimirksniu berniukas pavirto dideliu akmeniu. Senelis bandė priešintis, bet piktoji ragana jį supančiojo blogio kerais.

O senelė su savo mylimąja anūkėle galvojo, kodėl taip ilgai negrižta senelis su anūku iš miško. Abi nusprendė eiti jų ieškoti. Ėjo ir pamatė didelį akmenį. Senelės širdis pajuto nerimą – ar tik ne mylimasis anūkelis Puntis paverstas akmeniu? Pribėgusi artyn už akmens senelė pamatė piktąją raganą su seneliu. Senelis buvo išsigandęs ir palaužtas sielvarto. Ragana nusitaikė į jų anūkę: šast, brakšt ir vėl tas pats – anūkę Šventę pavertė upe (vėliau ji buvo praminta Šventąja). Senelė išsigandusi pradėjo bėgti nuo piktosios raganos, bet nespėjo. Piktoji ragana pasivertė didžiuliu labirintu ir močiuotę su seneliu įviliojo į tą labirintą, iš kurio neįmanoma išeiti.

Dar ir dabar Anykščiųuose yra nepaprasto grožio upė Šventoji, didžiulis akmuo Puntukas mena mažąjį Puntį, o šalia miesto matyti didžiulis ir painus labirintas, kuriame, anot legendos, vis dar tebeklaidžioja senelis su senele...

## AGNIUS SANKAITIS

Panevėžio r. Naujamiesčio vidurinė mokykla, 7 klasė  
(Mokytoja Jurgita Klimavičiūtė)



## Pasaka nepasaka apie Anykščius

**V**isai neseniai, visai netoli – Anykščių miestelio pakraštyje, Anykščių šilelio pašonėje, gyveno nepaprasta mergaitė Anykšta Raudonkepuraitė. Tokį ypatingą vardą tėvai mergaitei suteikė gimtojo miesto garbei, o Raudonkepuraitė praminė todėl, kad labai mėgo nešioti raudoną kepuraitę kaip pasakos herojė. Anykšta Raudonkepuraitė buvo ne tik labai graži, bet ir protinga, drąsi ir ryžtinga.

Bėgo metai, Anykšta Raudonkepuraitė užaugo ir nustojo nešioti savo raudonąją kepuraitę. Ji tapo maištinga paaugle, nusidažė plaukus raudonai ir pareikalavo, kad visi ją vadintų Raudonplaukaite. Greitai atsibodo Anykštai Raudonplaukaitei Anykščių miestelis ir Anykščių šilelis, panoro ji po platųjį pasaulį pasidairyti, save parodyti ir kitus pamatyti. Baigusi mokyklą, mergina ėmė ieškoti darbo užsienyje. Išsiuntinėjo savo gyvenimo

aprašymą įvairiausiems darbdaviams ir ėmė laukti. Praėjo savaitė, praėjo dvi, praslinko trečia ir pagaliau ji sulaukė pasiūlymo dirbti barmene Norvegijoje. Susikrovė daiktus į lagaminą (pasiėmė geriausią draugą – išmanųjį telefoną „Samsung Galaxy S-6“, makižo rinkinį, madingiausius drabužius – juk ką gali žinoti, gal pavyks antrą gyvenimo pusę susirasti) ir išsiruošė kelionėn. Atsisveikino Raudonplaukaitė su tėvais, broliais ir seserimis, kitais giminaičiais, gimtaisiais Anykščiais ir išvyko į Norvegiją laimės ieškoti.

Atvykusi į Norvegiją mergina sėdo į taksi ir paprašė, kad vairuotojas nuvežtų į kavinę, bet kažkaip kitaip pasigirdo taksistui ir nuvežė merginą į kirpyklą. Kai išsiaiškino nesusipratimą, vairuotojas atsiprašė ir mergaitę nuvežė į reikiamą vietą. Raudonplaukaitė susitiko su būsimu viršininku, šis aprodė darbo vietą ir davė adresą, kur ji turės gyventi. Mergina labai apsidžiaugė darbu ir vadovas visai nieko pasirodė. Deja, kai išvydo savo kambarėlį, labiau panašų į sandėliuką daiktams sudėti negu į išsvajotus pasakiškus apartamentus, liko it musę kandusi. Ai, kaip sunku buvo Anykštai darbą pradėti! Jau pirmąją dieną vos į darbą nepavėlavo, norvegiškai nemokėjo, tai su kai kuriais klientais teko vos ne gestų kalba bendrauti. Bet mergaitė buvo ryžtinga, todėl nusprendė nenuleisti rankų. Kitą dieną Raudonplaukaičiai labai pasisėkė, kad pirmas klientas buvo anglas ir jis paprašė tik kavos. Bet paskui buvo taip sunku! Kalbėti reikėjo lyg karštą bulvę į burną įsidėjus, o kojos degte degė lyg būtvų per žarijas vaikščiojusi. Trečią dieną buvo visai liūdna, net su tėvais negalėjo



pabendrauti, nes pasibaigė telefono sąskaita, o kompiuterio neturėjo. Grįžusi vakare niekaip negalėjo užmigti, vis regėjo artimųjų veidus, pamėgtą Anykščių miestelį, tarsi girdėjo ošiantį Anykščių šilėlį. Ry tą tekdavo keltis nepailsėjusiai, neišsimėgusiai. Taip Raudonplaukaičiai nesisėkė visą mėnesį, kol galiausiai ji nusprendė ieškoti naujo darbo. Teko ilgai vargti, kol pagaliau pasisėkė ir ji pradėjo dirbti visažiste. Merginai šis darbas labai patiko ir Anykšta Raudonplaukaitė dirbo jį labai puikiai.

Na štai, jau praėjo beveik dveji metai Norvegijoje, artėjo Kalėdos. Darbe viskas sekėsi, bet ėmė Anykštą kamuoti namų ilgesys. Kur tik ėjo, vis Anykščiai akyse stovėjo, ką tik darė, vis Anykščių šilelio ilgėjosi, mintyse su artimaisiais kalbėjosi. Anykšta net naktimis ėmė sapnuoti mylimiausius Anykščius, savo vaikystės išdaigų ir nuotykių vietas. Ji sapnavo, kaip su draugėmis eidavo į kavinę „Čiobrelis“, kaip mėgdavo nuvykti į vasaros rogučių trasą miestelyje, kaip mėgdavo nuvažiuoti prie Puntuko akmens ir šiaip smagiai leisti laiką Anykščiuose. Ji buvo atsivežusi į Norvegiją Sigučio Obelevičiaus knygą „Gėlių kalbos paslaptys“, tai nuolat ją skaitė, beveik mintinai išmoko. Atsibodo merginai liūdėti, gimtinės ilgėtis, nusprendė ji nusipirkti bilietą ir grįžti į Anykščius. Kaip tarė, taip ir padarė.

Anykšta Raudonplaukaitė, šiaip ne taip gavusi bilietą į lėktuvą, iš to džiaugsmo vos nepradėjo šokinėti ant vienos kojos kaip maža mergaitė. Bet susitvardė, pabandė surimtėti, tik šypsena vis tiek nušvietė jos veidą. Mergina nežinojo, kas jos dar laukia ateityje!

Nespėjo nuskristi iki pusiaukelės, kai lėktuvą užpuolė teroristai ir liepė nusileisti Ukrainoje. Patekusi į nelaisvę, Anykšta dar labiau ėmė ilgėtis Lietuvos. Suko galvą, ką jai daryti, kaip namo parsikapstyti. Mergina nesutriko, bandė sargybiniui galvą apsukti, suvilijusi iš nelaisvės ištrūkti, bet vaikinui nepatiko raudonplaukės. Mėgino susisiekti su tarptautinio Raudonojo kryžiaus atstovais, bet ir vėl nieko nepešė. Pagaliau ją išgelbėjo gerasis draugas – išmanusis telefonas. Paskambino Anykšta į Lietuvą laidai „TV pagalbai“, papasakojo apie savo vargus. Visi sujudo sukruto, puolė padėti, informavo Užsienio reikalų ministeriją, ambasadą ir merginą pagaliau išlaisvino. O per tą laiką Anykšta spėjo pamilti gerąjį „TV pagalbos“ kūrybinės grupės operatorių.

Raudonplaukaitę į gimtuosius Anykščius parlydėjo visa „TV pagalba“ komanda. Kokia laiminga ji buvo, kai netikėtai paaiškėjo, kad ir ji krito į akį savo išrinktajam! Apsiverkusi iš laimės pasižadėjo vestuves būtinai kelti Anykščiuose. Ir tikrai – į vestuves sukvietė visus giminaičius, draugus ir pažįstamus. Tokių linksmų ir triukšmingų vestuvių anykštėnai dar nebuvo regėję. O pabaigai galima pridurti, kad Anykšta Raudonplaukaitė labai pamėgo posakį: „Visur gerai, bet namuose geriausia...“

AKVILĖ ANTANAITYTĖ

Jurbarko r. Girdžių pagrindinė mokykla, 8 klasė  
(Mokytoja Rima Mikalkėnienė)



## Anykščiai ir angelai

**P**akėlęs akis į dangų, verkiantis Jonukas išvydo užburiančią dangaus platybę, o joje plaukiančius milžiniškus baltus debesis. Tik staiga už debesų kažkas sujudėjo ir ėmė artėti.

„Kas tai, man darosi baugu, jis juda, skrenda į žemę“, – mintyse kartojo berniukas.

Išsigandęs Jonukas patraukė į šalia kiurksančią daržinę. Pastatas buvo senas, kreivomis durimis, kiauru stogu ir išdužusiais langais. Mažajam Jonukui buvo baugu įeiti į tokią seną daržinę, bet ta skrendanti būtybė buvo dar baisesnė. Daržinėje berniukas pasislėpė sename šiene ir nutilo, buvo galima girdėti net musės zyzimą. Po kiek laiko pasigirdo keistas garsas, primenantis medžių ošimą, lapų šlamėjimą, paukščio sparnų plasnojimą. Žemė sudrebėjo, pasigirdo švelnus balsas, šaukiantis berniuką:

– Jonuk, nebijok. Joneli, išlįsk, žinau, kad tu slepiesi, nebijok.

– Kas tu? Kas tau pasakė mano vardą? – drebančiu balsu paklausė mažasis berniukas.

Senosios daržinės durys prasivėrė ir berniukas pamatė juodą šešėlį, primenantį žmogų. Jonukas susigūžė ir dar labiau įlindo į šieno guolį. Tuo metu slenkstį peržengė žmogus su dieviško grožio sparnais, kurie priminė saulėtos dienos dangų, jo žydrą platybę ir baltus debesis. Tai buvo angelas. Jo Angelas sargas.

– Jonuk, nebijok, aš esu tavo Angelas sargas, išgirdau tavo verksmą ir atsiliečiau į tavo maldas. Atėjau, nes žinau, kad tu esi pasiklydęs, nutolai nuo savo namų, šeimos bei draugų. Išlįsk, aš tau galiu padėti grįžti į tavo namus.

Drebančiomis kojomis išlindo mažasis Jonas. Jis buvo priblokštas nuostabaus angelo grožio. Tik buvo viena didžiulė problema – Jonuko Angelas sargas neturėjo veido.

– Angele, mano Angele sarge, kodėl tu neturi veido? Ir kuo tu esi vardu? – negalėdamas atgauti kvapo paklausė Jonukas.

– Prisimink, kai buvai šešerių metų, tu piešei savo angelą sargą ir jo nespėjai pabaigti, nes tau atsibodo spalvinti. Tu tada išėjai žaisti su draugais ir veido man nenupiešei, o nuo to laiko aš atsiradau tavo gyvenime, bet neturėjau veido, todėl negalėjau matyti akimis, užuosti kvapų, pajusti skonio. Viską išmokau pažinti širdimi ir siela. O vardo aš dar neturiu. Tu esi mano žmogus, o aš esu tavo Angelas sargas, saugantis tave nuo nelaimių ir padedantis išspręsti problemas. Tavo pareiga sugalvoti ir duoti man vardą.

Mažasis berniukas susikrimto, bet pamąstęs atsakė:

– Tavo vardas bus... Anykščius, mano Angelas sargas Anykščius.

– Ačiū tau, Jonuk, aš galiu tau padėti grįžti namo, tik prižadėk man, kad kai grįši, susirasi piešinį ir nupieši man veidą bei užrašysi vardą.

– Prižadu, viską atliksiu. Parvesk mane namo, noriu pamatyti savo šeimą.

– Keliuokim, Joneli, jau temsta, o dar laukia ilgas ir tolimas kelias.

Ir išėjo mažasis Jonelis su savo naujuoju draugu į ilgą kelionę namo. Perėjo plačiausius laukus, perplaukė giliausias upes. Kai jie priėjo Anykščių šilėlį, jau tamsa buvo uždengusi visą dangų. Šalia šilėlio čiurleno upelis be vardo, virš jo tarp šakų pasislėpę garsiai ūbavo apuokai, staugė vilkai. Mažasis Jonukas išsigando. Anykščius pažvelgė į Jonuką ir tarė:

– Prisimeni, kai mane pamatei danguje, aš buvau už angelo formos debesėlio. Ten yra angelų namai ir mes ten gyvename. Su debesėliu priskrendame prie vaiko iš dangaus ir nusileidžiame. O skraidyti išmokstame, kai vaiko akyse sužiba laimės pasagėlės, – nusijuokė Anykščius. – Štai ir tavo namai, Jonuk.

Berniukas taip apsidžiaugė, kad pasileido tekinas. Jonukas taip skubėjo kuo greičiau pas savo šeimą, jog net nebejuto, kaip jam skauda kojas. Staiga išgirdo, kaip Anykščius jam tarė:

– Mano darbas dabar jau baigtas, aš grįžtu į savo namus, sudie.

Tirštas rūkas apsupo Anykščių ir pakėlė jį aukštai į žvaigždžių apšviestą angelo formos debesį.

– Lik sveikas, – viltingu balsu tarė Jonelis, galvodamas, kad Anykščius jį išgirdo.

Berniukas pravėrė duris, o ten jo laukė visa šeima: mama, tėtis, močiutė ir senelis. Jonelis net užmiršo savo pažadą Anykščiui.

Po kelių ilgų, bet įdomių savaitių Jonuko gyvenime atėjo laikas susitvarkyti savo kambarį. Tada Jonukas atrado savo angelo piešinį. Susirado spalvotus pieštukus, nupiešė Anykščiui veidą ir užrašė jo vardą. Berašant paskutinę vardo raidę, pro atvirą langą papūtė švelnus vėjelis ir popieriaus lapas pakilo į orą.

– Ačiū, Jonuk, tu išpildei savo pažadą, dabar aš turiu savo veidą. Noriu tau padovanoti šią angelo skulptūrėlę. Ją palietęs ir ištaręs mano vardą mane pakviesi.

Berniukas priėmė dovaną, padėkojo ir atsisveikino. Anykščius paskutinį kartą savo sparnais sušvytavo ir išskrido pro tą patį langą.

Ne tik Anykščius pagelbėjo jaunajam Jonukui, bet ir Jonukas padėjo Anykščiui išmokti skraidyti. Nuo tada mažojo berniuko namuose įsikūrė Angelų muziejus, buvo pastatytas „Laimės žiburys“, kur nelaimingiesiems angelai įkvėpdavo vilties, o pasiklydusiems parodydavo kelią.

Štai tokia angeliška istorija nutiko Anykščiuose.

## DOMINYKAS ŽIDONIS

Panevėžio r. Naujamiesčio vidurinė mokykla, 7 klasė  
(Mokytoja Jurgita Klimavičiūtė)



## Trys seserys

**U**ž jūrų marių ir devynių kalnų gyveno trys princesės. Tai buvo gražioji Anykštė, geroji Šventoji ir linksmuolė Puntukė. Jos gyveno pačiame gražiausiame miestelyje. Jis buvo apsuptas žalių miškų, todėl ten oras buvo pats gaiviausias. Šiame miestelyje žydėjo gėlės, kuriomis princesės puošė savo ilgąsias sukneles.

Bet vieną saulėtą dieną į miestelį atvažiavo aukštas, šviesiaplaukis ir spindinčio veido princas. Princesės pradėjo kovoti dėl jo ir norėjo pasirodyti kuo geriau. Jos pastatė net kelis statinius, kad įtiktų žaviajam princui!

Geraširdė Šventoji paprašė savo artimų draugų, kad šie iškastų didelį griovį ir pripildytų jį vandens. Tuomet princas ir princesė turėtų kur atsigerti ir netektų jiems kentėti nuo troškulio. Taip atsirado upė, pavadinta jos vardu – Šventoji. Taip pat

princesė pastatė pilį ant kalno. Iki jos buvo tūkstančiai laiptelių, kad svetimi nepasiektų laimingosios šeimos. Šią pilį ir kalną pavadino Laimės žiburiu.

Kita linksmoji princesė Puntukė svajojo apie namus, kuriuose ji gyvens su gražiuoju princu. Ji labai mėgo medžius, ypač pušis, tad nutiesė taką medžių lajomis ir ten pastatė pilį. Kad atsimintų, kur ji yra, atridenė milžinišką akmenį, kurį pavadino Puntuku!

O labai graži Anykštė norėjo didžiulių rūmų, kuriuose su princu laimingai gyventų. Tad ji kartu su savo bičiuliais devyniais nykštukais pastatė labai didelę bažnyčią. Ji siekė dangų, o jos grožis prilygo pačiai princesei.

Kai princas nuvažiavo į bažnyčią ir užlipo į viršų, pamatė nuostabų miestelio vaizdą. Taip jis pamilo princesę Anykštę, o miestelį, kuriame jie ilgai ir laimingai gyveno, pavadino Anykščiais.

**GABIJA VASILIAUSKAITĖ**

Mažeikių r. Laižuvos Antano Vienažindžio pagrindinė mokykla, 8 klasė  
(Mokytoja Irena Kiudulienė)





## Kaip atsirado Anykščių miestas ir upė Šventoji

**V**ieną sykį Dievas sužinojo, kad vienai moteriai gimė stiprus kūdikis. Dievas įsakė angelams, kad pakrikštytų tą vaiką.

Tada susirinko milijonai angelų. Visi nešė po ąsotėlį švento vandens. Velnias, tai sužinojęs, pavirto ereliu ir ėmė vytis angelus. Sudraskė visiems angelams sparnus. Šie krito žemėn ir išpylė švęstą vandenį į duobę, iš kurios ištekėjo upė. Nuo to laiko žmonės vadina ją Šventąja upe. Tada žmonės pastatė šalia bažnyčią, įkūrė angelų muziejų, kad visi sužinotų šią istoriją. Aplink bažnyčią nakčia kūrendavo žmonės laužus tam, kad pasišviestų ir

kuo greičiau pastatyti miestą. O vienas vyras, bestatydamas miestą, nusikirto sau nykštį ir sušuko:

– A! Nykštys! Nuo to laiko žmonės miestą vadina Anykščiais.

ŽIVILĖ MIZEIKYTĖ

Trakų r. Lentvaris, 7 m.



## Visi sūnūs žuvo vieną naktį

**A**pie 1422 metus, tiksliai niekas ir nebeatsimena, bet tai įvyko tada, kai kalavijų žvangėjimu užkariautas žemes valdė karaliai, kai ponios važinėjo kariatomis ir jų suknelės vos tilpo į jas, kai jie valgė iš sidabrinių indų ir jiems patarnavo liokajai, o pagalves prieš miegą kedeno kambarinės... Taigi, tada Lietuvos šiaurės rytuose, netoli nuo dviejų upelių santakos, Kalitos kalno, gražaus šilelio apsuptyje ir labai gražioje pilyje, kuri turėjo bokštą, kad būtų galima matyti gamtos grožį iš aukštai, gyveno ponas Nykštys su savo gražiąja šeimyna. Jis su žmona Nykštiene augino sūnus Putiną, Ažuolą, Klevą ir Joringį, taip pat penkias dukras: Liepą, Eglę, Ievą, Rūtą ir Smiltelę.

Didiko Nykščio šeima buvo labai draugiška, mylinti savo kraštą, jo nuostabią gamtą, žvėrelius ir paukščius, kurių čia buvo gausu. Net pats karalius Mindaugas labai dažnai čia su savo svita

atvykdavo medžioti. Ponia labai mėgo važinėti atvira karieta kalvotais vieškeliais, kurie driekėsi dainių apdainuotais, poetų aprašytais neapsakomo grožio šilais. Jie labai mylėjo ir savo pavaldinius, rūpinosi jų gerove kaip išmanydami. Krašto gynybai turėjo tarp kalnų paslėptą Vorutos pilį, nes jų kraštą labai dažnai puldinėjo kalavijuočių pulkai, kurie gviesėsi turtų. Nepaisant to, šalia kaimo centrinės aikštės jie buvo įkūrę mokyklėlę mažiems, nes labai norėjo, kad jų pavaldiniai būtų raštingi. Kaimo žmonės buvo labai darbštūs, jų trobų langus puošė užuolaidėlės, o po langais žydėjo gėlės. Dauguma sodybų turėjo sodus, pilnus vaismedžių ir vaiskrūmių, daržus, kurie turėjo išmaitinti gausias šeimas visą šaltą žiemą. O gydytojo sodybėlėje buvo pirtelė prie tvenkinio. Pirtelėje, vantomis vanodavosi po medžioklės net ponas Nykštys, kuriam labai patiko ilgi pašnekesiai su kaimo šviesuoliais.

Kaime buvo įsikūrę ir keletas amatininkų. Vienas jų buvo kalvis, kuris kaustė dvaro ir kaimiečių arklius, kaldino ginklus. Kiekvienas dirbo savo kasdieninius darbus, stengėsi prasimanyti kąsnį kasdieninį. Laikai buvo neramūs, bet nepaisant to visi bendrai mokėjo džiaugtis net mažais kasdieniniais stebuklais. Juk gyvenant tokioje gražioje vietoje siela visada jaučia pakylėjimą.

O pasibaigus rugiapjūtei, kai aruodai būdavo sklidinai pripilti javų ir atiduota duoklė dvarui, visi kaimo gyventojai, žinoma, ir dvarininkai Nykščiai, rinkdavosi į aikštę švęsti rugio grįžimo į namus šventę.

Tai nutiko ir tą lemtingą šventinį vakarą. Po ponų Nykščių išsakytos padėkos kaimo gyventojams, pastačiusiems naują tiltą per upelį, prasidėjo linksmybės. Tuomet stalai lūžo nuo tame krašte mėgstamų patiekalų, bokalais liejosi ruginė ir miežinė gira, kaimas kvėpėjo namine duona, kepta ant ajerų. Kaimiečiams buvo labai smagu, nes vyko visokiausios rungtys ir žaidimai, kaimo kapela virkdė savo instrumentus, o poros sukosi skambių dainų sūkurėje ir trankiai trypė polkos žingsneliu. Net pats ponas Nykštys šokdino savąją Nykštienę. Berniukai su tėveliais traukė virvę arba pagaliu numušinėjo ąsočius nuo tvorų, o mergaitės pynė neregėto grožio žolynų vainikus. Galingiausi kaimo vyrai stūmė karučius su statinėmis, pilnomis smėlio, į Kalitos kalną. Tas, kuris užstumdavo karutį, tapdavo nugalėtoju ir gaudavo pilną statinę grikių medaus.

Sutemus dangų nušvietė šventiniai laužai ir visi nusileido prie upelių santakos paleisti vandenin gėlių vainikus – padėką dievams už gerą ir gausų derlių ir ramią padangę virš jų galvų.

Bet staiga pakilo vėjas, į dangų šoko dulkių stulpai, dangų išraizgė žaibų voratinkliai. Dundulis pradėjo taip smarkiai trankytis, kad net žemė po kojomis drebėjo. Šimtamečiai ažuolai, neatlaikę audros jėgos, pasidavė be kovos. Net beržų kasos žemę siekė, o žolynai prigulė prie žemės. Sugaudė bažnyčios varpas, pranešdamas nelaimę. Žmonės, apimti panikos, leidosi bėgti į visas puses, slėpėsi kas kur papuola. Nuo Kalitos kalno kaimeilio link riedėjo gal dešimt žaibo kamuolių. Jie degino viską, kas jiems drįso pastoti kelią. Blaškėsi žaibo pasiuntiniai kaip velniai.

Netrukus liepsnojo visas kaimas. Šis baisus košmaras tęsėsi visą naktį...

Aušo naujas rytas, saulės spinduliai skverbėsi pro pušyno tankmę, tik apšvietė jie ne gražų kaimą, o liepsnų suniokotą dykynę. Aplinkui stūksojo nuodėguliais virtę trobesiai, medžiai buvo virtę rūkstančiais fakelais, blaškėsi siaubo apimti likę gyvi žmonės ir gyvuliai. Sudegė beveik viskas. Smarkiai nukentėjo ir Nykščių pilis. Tą siaubingą naktį žuvo visi keturi Nykščių sūnūs, kurie kaip įmanydami stengėsi gelbėti savo tėviškę. Sielvartas draskė tėvų krūtines, raudėjo našlėmis likusios jų žmonos.

Praėjo keletas sunkių triūso metų ir ponas Nykštys savo ir likusių gyventojų rankomis atstatė trobesius, pasodino naujus sodus. Kaimas vėl atsitiesė. Kaimo gyventojai buvo be galo dėkingi savo ponui už pagalbą ir palaikymą sunkiu metu. Visi vėl rinkosi naujai atstatytoje nuostabaus grožio bažnyčioje ir meldėsi dievams už žuvusiųjų sielas, už tai, kad juos apsaugotų nuo pikto raudonojo gaidžio žabangų. Ponas Nykštys atstatė ir pilį, dar didesnę ir stipresnę. O tą vietovę pavadino Anykščiais.

Tai nutiko ištis seniai, o šis miestas ir dabar yra vienas gražiausių Lietuvos kampelių.

PIJUS KOŠICAS

Kauno r. Lapių pagrindinė mokykla, 3 klasė



## Nykštukas ir rupūžius

**S**enų senovėje už devynių jūrų ir devynių marių buvo mažas miestelis be pavadinimo, o šalia augo šilelis, kuriame gyveno nykštukas. Nykštukui neseniai buvo sukakę du šimtai aštuoniasdešimt dveji metai. Jis buvo seniausias ir stipriausias tų apylinkių gyventojas. Nykštukui labai patiko gyventi šilelyje, nes ten buvo labai gražu ir ramu.

Bet bjaurus rupūžius užkeikė šilę ir šis pavirto tikru sąvartynu. Nebegalėdamas ilgiau tvirti tokiame šiukšlyne, nykštukas iškeliavo pagalbos ieškoti. Keliaudamas upelio pakrante sutiko undinėlę, visą aplipusią maurais ir dumbliu. Nykštukas nuvalė nuo undinėlės teršalus, o ši atsidėkodama padovanojo jam stebuklingą kriauklelę.

Eidamas toliau nykštukas pasiekė nepaprastai gražius žemės, miško, oro ir vandens valdovo rūmus. Karalius sutiko padėti

nykštukui, bet prieš tai šis turįs atlikti tris sunkius darbus: nugalėti pabaisą, surasti dingusią karaliaus dukrą ir pagydyti sergančius karalystės gyventojus. Nykštukas sutiko, bet ilgai suko galvą, kaip tai padaryti. Galvojo galvojo, bet nieko nesugalvojo. Jau žadėjo pasiduoti, bet netikėtai prisiminė undinėlės padovanoją stebuklingąją kriauklelę. Išsitraukė kriauklelę ir paprašė, kad padėtų įveikti paslaptinę pabaisą. Kai įėjo į pabaisos slėptuvę, ten rado paslėptą valdovo dukrą ir ją išvadavo. O kai nebeliko pabaisos, kuri terorizavo karalystės gyventojus, išsisklaidė ir visos ligos. Mostelėjo žemės, miško, oro ir vandens valdovas savo stebuklingu skeptru ir gimtasis nykštuko šilelis vėl tapo švarus, jame vėl čiulbėjo paukščiai ir žydėjo gėlės.

Padėkojo nykštukas už pagalbą ir išsiruošė namo, bet netyčia užkliuvo už akmens ir prisispaudė kojų nykščius, o besirisdamas kūliais ir rankų nykščius. Tada sušuko: „A a a, nykščiai!“ Kai valdovas paklausė, kur nykštuko gimtinė ir kur jis keliauja, tai nykštukas tegalėjo šaukti: „A a a, nykščiai!“ Nuo to laiko bevardį miestelį visi ėmė vadinti Anykščiais. Anykščiai plėtėsi ir pavirto į gražų miestą, kuriame gera gyventi.

## AUGUSTĖ ŠIPKAITĖ

Jurbarko r. Girdžių pagrindinė mokykla 5 klasė  
(Mokytoja Rima Mikalkėnienė)





## Kaip Anykščiai vietos ieškojo

**N**eatmenamais laikais, kai lijo žvaigždėmis, kai gėlės kalbėjo ir žuvys skraidė, Anykščių miestas ieškojo vietos Lietuvos žemėse.

Iš pradžių bandė įsikurti tarp Jonavos ir Kauno, nes patiko geografinė padėtis, bet čia jau Karmėlava karaliavo.

Po nesėkmingo bandymo patraukė jūros link. Norėjo įsisiūlyti kaimynystėn Telšiams ir Plungei, bet niekaip nesuprato, ką žemaičiai jiems nori pasakyti. O kokia gali būti bičiulystė, jei nieko nesupranti, ką tau sako.

Labai nusiminę Anykščiai pasuko Suvalkijos link. Juos burte užbūrė žaliosios lygumos, bet čia žemė buvo labai branginama, todėl niekas jiems negalėjo pasiūlyti jos nė mažiausio lopinėlio.

Negavę žemės, nukabinę nosį, Anykščiai nukako iki pat Varėnos. Varėna cikšėjo, cikšėjo ir pacikšėjo, jog šiose žemėse

vietos uogoms ir grybams neužtenka, kur dar čia rasi erdvės kažkokiam miestui.

– Cha, cha, cha, – juokėsi iš Anykščių Vilnius, – galbūt mūsų miestas ateityje taps sostine. Mes plėsimės, plėsimės ir jūs iširtumėte mūsų miesto erdvėje. Na, mes tiesiog jus prarytumėme. Ne, jums čia ne vieta. Keliukite toliau.

Anykščiai ne vieną sūrią ašarą nubraukė, išgirdę tokius karčius ir skaudžius Vilniaus žodžius. – „Tikriausiai labai puiku būti sostine, – svarstė. – Ech, kad taip mums pasisektų. Visi žmonės lankytųsi, gėrėtųsi, grožėtųsi. Bet ką čia. Štai kiek laiko ieškome vietos, kad galėtume prisiglausti, ir mums vis nepavyksta.“

Kai jau visai buvo praradę viltį ir net pradėję galvoti apie emigraciją, Anykščiai aimanuodami priėjo Utenos miestą. Utena klausėsi, klausėsi graudaus pasakojimo ir jai pagailo Anykščių, tad pasiūlė savo kaimynystę.

Labai džiaugėsi Anykščiai pasiūlymu, dar labiau džiaugėsi kraštovaizdžiu – neįtikėtina gražiu šileliu, puikia upe Šventąja. O labiausiai džiaugėsi, kad įsikūrę tokioje gražioje erdvėje galės įrodyti, jog yra verti garbingo miesto titulo, gal net taps traukos centru. O jame gyvens ne tik daug protingų, kūrybingų, darbščių, geraširdžių žmonių, bet vietos čia ras bei visam laikui įsikurs ir angelai.

## ORESTAS ANTIPAS PELIVANOV

Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazija, 6e klasė  
(Mokytoja Aldona Dedelienė)



## Siuvėjos nykščiai

**S**eniai seniai viename nedideliame Lietuvos kaime gyveno žmogelis ir turėjo jis dukrą. Žmona buvo mirusi, tad vargo jie dviese. Bėgo metai. Mergaitė užaugo tikra gražuole. Ir savo darbštumu stebino kaimynus. Džiaugėsi ja senas tėvelis, nes dukra buvo ne tik gera gospadinė, bet ir puiki siuvėja. Ne viena kaimo moterėlė atbėgdavo su medžiagos skiaute, kad mergina sijoną surauktų, palaidinę ar suknelę pasiūtų. Iš tolimų apylinkių sugužėdavo įnoringų klienčių su įmantriausiais užsakymais. Diena iš dienos jaunoji siuvėjėlė, apsidirbusi namų ruošos darbus, sėsdavo siūti.

Garsas apie auksarankę merginą pasiekė ir to krašto jauno pono ausis.

„Negi ji taip gerai siuva? Reikia įsitikinti!“ – pagalvojo turtuolis.

Čiupo didelį rietimą balto audeklo, sėdo ant eiklaus savo žirgo ir išjojo pas išgirtąją siuvėją.

Jaunasis ponaitis drąsiai įžengė į auksarankės trobelę. O išvydęs gražuolę merginą su siuviniu rankose, net audeklą paleido ant grindų – tokia ji jam graži pasirodė!

– Sveika, mergužele! Apie tavo rankelių darbštumą garsas iki manęs atėjo. Atvykau įsitikinti, ar tikrai taip gerai ir gražiai tu siuvi. Štai audeklas, norėčiau, kad man per tris dienas ir tris naktis pasiūtum nepaprastą, dar niekur neregėtą ir neįprastą apsiaustą. O jei neįvykdysi mano noro, išvysiu tave su senu tėvu elgetauti! – taip taręs apsisuko ir iškeliavo.

Apsiverkusi ir išsigandusi mergina virpančiomis rankomis pakėlė baltą audeklą. Pasiėmė pačią aštriausią adatą ir bandė verti siūlą. Deja, nesėkmingai! Siūlas niekaip nepakluso siuvėjai, o adata negailestinai subadė jos pirštelius.

Po kiek laiko, jau nusiraminsi, darbštuolė puolė prie darbo. Plušėjo ji nuo tamsos iki tamsos: kirpo, siuvo, ardė, taisė, raukė, traukė, lenkė, siuvinėjo, lygino. Baltasis audeklas vietomis nusidažydavo raudona kraujo spalva, drėko nuo kapsinčių sūrių ašarų, merginai galvojant apie seną tėvą – dėl jo buvo pasiryžusi sunkiausius darbus įveikti. Taip sparčiai bedirbant praėjo trys dienos ir trys naktys.

O čia kur buvęs, kur nebuvęs jaunasis ponas bežeinąs į trobą:

– Sveika, darbštuole! Kaip mano apsiaustas? Ar jau baigtas?

Pavargusi mergina, netardama nė žodžio, padavė savo siuvinį ponui. Šis lėtai išvyniojo ir išskleidė. Prieš jo akis atsivėrė neregėtas grožis: apsiaustas mirgėte mirgėjo žaliomis kalvomis, žydinčiomis margaspalvėmis gėlėmis, ošiančiais šimtamečiais ąžuolais, čiurlenančiais upeliais, čiulbančiais paukščiais.

Jaunasis ponaitis net žadą prarado visa tai išvydęs. Nieko netardamas, jis priėjo prie jaunosios siuvėjos, atsargiai pakėlė prie savo lūpų jos darbščias rankeles ir švelniai jas pabučiavo.

– Aaaa, nykščiai! – pravirko mergina.

Tik dabar ponas išvydo, kad darbštuolės siuvėjos abiejų rankų nykščiai buvo apvynioti to paties balto audeklo skiautėmis. Turtuolį dar labiau sužavėjo ir sujaudino toks merginos kantrumas, pasiukojimas, meilė senajam tėvui. Ir jis nusprendė pasipiršti šiai auksarankei.

– Prašau, tapk mano žmona! – švelniai ištarė.

Mergina paraudo, nes ir jai patiko šis ponaitis, nors iš pradžių ir piktas pasirodė. Nuleido savo gražiąsias akeles ir sutiko, linktelėdama galvele.

Netrukus jaunasis ponas atšoko su siuvėjėle šaunias vestuves. Savo gražiajai žmonai padovanojo iš už jūrų marių atgabentą siuvimo mašiną – taip norėjo išsaugoti sveikas žmonelės rankeles. Laimingai ir ilgai jie gyveno. Auksarankė toliau siuvo įvairius siuvinius ir džiaugėsi vyro dovana.

Metams bėgant to krašto žmonės šią gražią istoriją dar ilgai aptarinėjo. Gal todėl iš to kaimelio, kur gyveno siuvėjėlė, išaugusį

miestą Anykščiais pavadino. O siuvimo mašina, sako, dar ir dabar kažkuriame Anykščių muziejuje yra. Pastatyta ji visiems matomoje, garbingoje vietoje ir tarsi simbolizuoja moters darbštumą. Netikite? Nuvažiuokite ir pamatysite!

RŪTA BALEŽENTYTĖ

Alytaus Šaltinių pagrindinė mokykla, IV a klasė  
(Mokytoja Ilona Andriušienė)









## Angelo pasaka

**K**artą gyveno angelas. Jis labai norėjo turėti žmogų, kad galėtų jį saugoti. Angelas sugalvojo paprašyti Dievo, kad jam paskirtų globotinį. Nuėjo angelas pas Dievą ir prašo:

– Ar galėtum man paskirti globotinį? Noriu būti naudingas žemės gyventojams.

– Ateik rytoj ir pažiūrėsime, ką galėsiu tau paskirti, – atsakė Dievas.

Rytojaus dieną angeliukas vėl atėjo pas Dievą.

– Noriu turėti globotinį.

Dievas suprato, kad angeliuko norai yra tikri, todėl sako:

– Gerai, eik, atlik pirmą užduotį. Tu turi surasti vaiką, kuriam reikia pagalbos ir jį išgelbėti.

– Ačiū, Dieve. Labai labai... Skrendu.

– Sėkmės, angeliuk, – palinkėjo Dievas.

„Sėkmės“, – nuaidėjo kalnų aidas.

„Ačiū. Ačiū“, – vėjo gūšiai atnešė angeliuko padėką.

Skrenda angeliukas į Žemę ir prie Anykščių mato daug žmonių. Visi juokiasi, švenčia, visi laimingi. Ir angeliukui pasidaro linksma. Tačiau jis nepamiršta savo užduoties. Skrenda toliau ir pamato mažą vaikelį, kuris brenda į ežerą. Angelas apsidairo – kurgi yra jo tėvai? Tačiau jų nemato. Vaikas brenda į vandenį ir atrodo, kad tuojau ims skęsti. Angelas puolė prie vaiko ir kažką pakuždėjo jam į ausį. Vaikas suprato, koks pavojus jam gresia, todėl nebebrido gilyn ir grįžo į krantą. Grįžęs pas tėvus, papasakojo šį atsitikimą. Mama sako:

– Padėkokim tavo Angelui sargui, kad tave išgelbėjo. Nuo šiol kiekvieną vakarą dėkosime jam.

Angelas laimingas grįžo pas Dievą ir jau norėjo pasakoti apie atliktą užduotį, tačiau Dievas jam sako:

– Nieko man nesakyk, aš iš tavo laimingų akių matau, kad tu užduotį įvykdei. Tavo akys spinduliuoja. Todėl pavedu tau šį vaikelį. Mylėk, saugok, globok, vesk teisingu gyvenimo keliu.

O ar tu galėtum globoti ir saugoti savo draugus?

MONIKA TARASEVIČIŪTĖ

Kauno r. Akademijos Ugnės Karvelis gimnazija, 5c klasė  
(Mokytoja Julė Vakietienė)



## Pasaka apie du angelus

**K**artą du angeliukai sėdėjo ant mažo debesėlio, kuris plaukiojo per dangų ir jie žiūrėjo į Žemę. Kadangi jų debesėlis skrido iš Kauno pro Anykščių apylinkes, tai jie matė gražiai vingiuojančias Lietuvos upes Nerį ir Šventąją. Aplankę Kavarską ir Anykščių Šv. Mato bažnyčią, sugrįžo į dangų.

Dievas pamatė, kad angeliukai nuobodžiauja, todėl pavedė jiems atlikti užduotis – saugoti sielas, esančias danguje. Angeliukai žiūrėjo, žiūrėjo, bet, kaip ir visiems mažyliams, jiems pabodo toks darbas. Todėl jie sumanė pažaisti.

Nepamatė angeliukai, kaip visos sielos, buvusios čia pat, ėmė ir pranyko. Pakelia jie galvas ir mato, kad nė vienos sielos neliko. Angeliukai labai išsigando ir pradėjo vienas kito klausinėti, kas dabar bus. Po kelių valandų nerimo ir baimės išgirdo, kad ateina Dievas pažiūrėti, kaip jie atliko pavestą užduotį.

Dievas matė, kad užduotis neįvykdyta. Angeliukai paraudo iš gėdos, nuleidę galvas tyliai atsiprašė Dievo ir visų tų, kuriems nepadėjo. Dievas mostelėjo ranka ir visos sielos grįžo atgal. Sugrįžusios jos papasakojo, kad norėjo angeliukus išbandyti, ar jiems galima pavesti rimtesnes užduotis.

Angeliukai pasimokė, kad savo pareigas privalo vykdyti.

O ar tu vykdai savo pareigas?

TOMAS GALICINAS

Kauno r. Akademijos Ugnės Karvelis gimnazija, 5c klasė  
(Mokytoja Julė Vakietienė)



## Angeliukė Anykštė

**T**oli toli, už banguojančių Baltijos jūros bangų, už dangų siekiančių aukštumų gyveno žmogeliukai. Jie turėjo jaustis kaip karaliai, kadangi buvo apsupti pasakiškos gamtos.

Šalia miestelio tekėjo dvi upės, kurios tarsį norėjo pralenkti viena kitą ir laimėti lenktynes. Viena buvo Šventoji, kuri varžėsi sąžiningai, o kita Anykšta, kuri kartais pasukčiaudavo. Dėl to žmonės vakarais rinkdavosi prie Šventosios upės. Juk nesvarbu, kas laimi, o svarbu, kas nuoširdžiai stengiasi.

Aplinkui telkėsi dideli ir maži ežerai. Jie spindėjo krištoline žydra spalva. Kiekvienas buvo prikaupęs skirtingai vandens. Kuris daugiau – tas turėjo daugiau patirties ir išminties, spinduliavo kitokia energija. Žmogeliukai eidavo ir ilsėdavosi prie didžiųjų ežerų, o šie pripildydavo juos stiprybės ir įkvėpimo.

Miestelyje tikri galiūnai buvo miškai. Jie užėmė didžiulį plotą ir įrodė, kokie jie stiprūs. Medžiai nebijojo vėjo, net atvirksčiai – kartu su vėjo gūsiu uždainuodavo skambiają melodiją, kuri patikdavo gyventojams. Jie tarsi norėjo pasiekti dangų, bendrauti su spindinčiomis žvaigždėmis.

Apie šį miestelį sužinojo angeliukė Anykštė. Ji buvo labai nuoširdi, kantri ir gera. Angeliukė ne tik buvo maloni, bet ir stulbinančiai atrodė, tarsi jos grožis atspindėtų vidų. Anykštė turėjo didelius sparnus, kurie simbolizavo jos neapsakomą gerumą. Sparnai buvo išraižyti šerkšnu ir priminė nupieštą įdomų ir nuotykių kupiną gyvenimą. Angeliukės akys švytėjo tyrumu ir jų mėlynumas priminė miestelio ežerus. Veidas žėrėjo tarsi porcelianas, o krentantys plaukai buvo padaryti iš Baltijos jūros atneštos putos.

Angeliukė Anykštė nusprendė nuvykti į tą karališką miestelį ir pamatyti jį iš aukščiausio taško, išvysti jį tokį, kokio dar niekas nematė. Tai buvo didžiausia gyvenimo svajonė. Tik ją įvykdžiusi ji pasisems energijos iš miškų, ežerų ir upių.

Anykštė keliavo per kalvas ir kalveles, brido per upes ir įveikė miškus. Jos kelionė truko ilgai.

Pamačiusi gamtos apsuptą miestelį, ji apstulbo ir jos noras dar labiau sustiprėjo. Ji panoro susipažinti su čia gyvenančiais žmogeliukais ir kartu pasiekti tikslą. Angeliukė sugalvojo pastatyti tokį aukštą pastatą, kuris pranoktų net stipruolius medžius.

Papasakojusi savo planą vietiniams gyventojams, Anykštė išgirdo tai, ko nesitikėjo. Iš jos žmogeliukai pradėjo tyčiotis, sakė, jog ji niekada nepasieks savo tikslo ir gali nevargti statydama tai, kas neįmanoma. Svajotoja nuliūdo nuo tokių pašaipų. Ji nesulaukė pagalbos. Angeliukė nežinojo ką daryti. „Galbūt tikrai neverta siekti savo tikslo?“ – ji savęs paklausė.

Angeliukė Anykštė apie savo gyvenimo tikslą mąstė dienų dienas. Pagyvenusi tokiam nuostabiame miestelyje, ji vis dėlto nusprendė: „Neklausysiu, ką kalba kiti, ir išvysiu šio miestelio grožį!“. Ji taip ir padarė. Keliavo iš vieno miestelio į kitą ir iš jų nešė akmenis, plytas. Prikrovusi jų visą kalną, pagalvojo, kad užteks pastatui, iš kurio viršaus išvys gamtos grožį. Į pagalbą ji pasikvietė savo draugus angelus, kurie ja patikėjo ir įpūtė jai drąsos pasiekti tai, kas, kaip sakė žmogeliukai, yra neįmanoma.

Per septynias dienas angelai pastatė aukštą pastatą, primenantį tiltą į jos gyvenimo svajonę. Pastatas buvo toks, kokio ir norėjo Anykštė – iškilo aukščiau medžių ir buvo toks tvirtas, kad netoliese esantis Punktuko akmuo negalėjo su juo varžytis. Pastatas dunksojo pačiame miško viduryje ir medžiai buvo tarsi jo draugai. Jį pavadino „Lajų taku“.

Anykštė skubėdama užlipo „Lajų tako“ laiptais. Pribėgo prie krašto ir pamatė nepakartojamą miestelio gamtą. Kas dar galėjo būti įspūdingiau! Mirguliuojantys rudens lapai jai atskleidė jos gyvenimo spalvas: pasiryžimą, viltį, svajonę ir jos įgyvendinimą,

o tekanti upė jai priminė tai, ką pasiekė. Angeliukė įrodė, kad galima pasiekti tai, ko nori.

Žmogeliukai apstulbo, kai angeliukė pastatė tokį pastatą, ir pakvietė ją gyventi kartu su jais bei prašė pasikviesti savo draugus angelus. Angelai apsigyveno miestelyje, kur su miestelio žmogeliukais stebėjo jo gamtą iš „Lajų tako“.

Angeliukės Anykštės garbei miestelį pavadino Anykščiais ir visi jame gyveno draugiškai bei laimingai.

GABIJA VASILIAUSKAITĖ

Kauno technologijos universiteto gimnazija, 9A klasė





## Lauktuvės Lietuvai

**S**eniai seniai gyveno moterėlė, vardu Žemė, ir turėjo daug dukterų bei sūnų. Visi jos vaikai jau buvo suaugę ir išsibarstę po margąjį pasaulį, bet retkarčiais užsukdavo aplankyti savo senolės. O ši belaukdama jų visus langus prarymodavo, akis pražiūrėdavo: gal iš pietų pusės sūnus Ramusis pasirodys, iš šiaurės Atlantas atskubės, o gal iš vakarų duktė Anglija užbėgs ar iš rytų Rusija trobos duris pravers.

Taip ir bėgo senutės Žemės dieneles, kupinos ilgesio bei laukimo. Jos vaikai geri buvo, laikas nuo laiko vis praverdavo gimtųjų namų duris. O senoji rankų sudėjusi nesėdėdavo – belaukdama svečių nebuvėlių: virdavo, čirškindavo, kepdavo įvairius skanėstus lauktuvėms.

Ir šį kartą, besidairydama pro mažą virtuvėlės langelį, minkė tešlą pyragui. Iš kalvų ir lygumų suformavo pagrindą, kurį papuošė

įvairiais medžiais, o lėtai pildama šaltinio vandens išvinguriavo upeliuką. Iš nedidelių tešlos gabaliukų statė aukštą smailais bokštais su skambančiais varpais bažnyčią, kurią apsupo mažesniais ir didesniais namukais. Pagriebusi saują druskos, nutiesė vingiuojančias tarp namelių akmenines gatveles. O vieną didžiausią akmenį mestelėjo žaliuojančio šilo link šuktelėdama:

– Puntukas iš dangaus krinta!

Baigusi darbą, senolė dar pasižiūrėjo, pasigrožėjo savo būsimu kepiniu ir pašovė jį į krosnį. O čia kur buvus, kur nebuvus pro duris įžengė duktė Lietuva. Apsikabino motiną, prisėdo abi pasišnekučiuoti, parypuoti apie džiaugsmus bei kasdieninius rūpesčius. Tačiau laikas – kaip vanduo, duktė žiūri – ir namo jau metas! Išleisdama senutė Žemė įdavė Lietuvėlei lauktuvių ką tik iškeptą pyragą. Pačiupo duktė karštą neregėto grožio kepinį ir išskubėjo namų link. Benešant motinos lauktuves, taip šios svilino Lietuvai rankas, kad šūkaut pradėjo, net visi laukai skambėjo:

– Aaa... nykščiai, aaa... nykščiai!

O senoji motulė ašarotomis akimis žvelgė į tolstančią dukrą ir tyliai sau šnabždėjo: „Anykščiai, Anykščiai“.

Vėlai vakare, eidama miegoti, senutė Žemė savo labai sename ir storame metraštyje parašė: „1440 m. Lietuvai padovanoti Anykščiai!“

RŪTA BALEŽENTYTĖ

Alytaus Šaltinių pagrindinė mokykla, 5a klasė  
(Mokytoja Elė Zdanavičienė)



## Angeliuko kelionė į Anykščių kraštą

**D**anguje gyveno viso pasaulio angelai. Kiekviena angelų šeima turėjo savo namus iš debesų. Jie visi darbavosi angelų agentūroje ir turėjo padėti nelaimingiems arba nuskriaustiems žmonėms. Tarp jų buvo galima pastebėti vieną labai keistą angeliuką, kuris visą laiką nuliūdęs sėdėdavo ant debesies krašto ir paslaptinai žvelgė į Žemę. Niekas negalėjo įspėti to angelo paslapties.

„Kodėl man taip nesiseka?“ – vis klausinėdavo savęs angelas.

Jau ilgą laiką jam nepavykdavo rasti nelaimingo žmogaus, kuriam jis galėtų padėti, nes kiti angelai nuolat būdavo greitesni už jį. Todėl angelėlis ir likdavo be darbo.

Vieną gražią popietę angelėlis, sėdėjo ant debesies ir žvelgė į Žemę. Netikėtai pamatė gražioje pievelėje verkiančią mergaitę.

Apsidairė angelas, norėdama įsitikinti, ar niekas pas mergaitę dar neskrenda, bet jau buvo aišku, kad niekas ir neatskris, nes visi angelai buvo labai užsiėmę kitais žmonėmis, mat šiomis dienomis Žemėje buvo labai daug nuliūdusių žmonių. Išskleidęs purius savo sparnelius, jis nusileido ir paklausė:

– Kas, mergaite, tau atsitiko?

Ji atsisuko ir pažvelgė nustebusi.

– Kas tu toks? – nusišluosčiusi ašaras paklausė mažoji.

– Aš esu angelas. Kodėl tu verki?

– Mano šunelis pabėgo, – atsakė mergaitė.

– Gal tau padėti jį surasti?

– Gerai! – apsidžiaugė ji.

Nieko nelaukdami, jie nuėjo ieškoti pradingusio šunelio. Staiga angelas pastebėjo šunelio paliktus pėdsakus. Jie vedė į Anykščių parką, kuris buvo prie Šv. Mato bažnyčios. Kai jie atkeliavo į parką, mergaitė dar labiau nusiminė, supratusi, kad tokiame dideliame parke ji tikrai negalės rasti savojo šunelio. Bet čia ir vėl jai padėjo angelas:

– Nesisielok, mažoji mergaite, tuojau rasime tavo šunelį. Išskleidęs sparnus, jis pakilo į dangų. Netoli bažnyčios jis pastebėjo vienišą mažą šunytį. Angelas švelniai jį paėmė ant rankų ir nuskraidino pas mergaitę. Jos veide pražydo nuoširdi šypsena, kai ji pamatė savo augintinį.

– Štai kur tu! – sušuko ji ir stipriai apkabino.

Angeliukas jau norėjo eiti, bet mergaitė sušuko:

– Palauk, kur eini?  
– Man jau metas, – atsakė angelas.  
– Ačiū tau, kad padėjai. Gal norėtum kartu išgerti arbatos?  
Yra nuostabi vieta prie šv. Mato bažnyčios, kur galime ramiai pasišnekėti, – tarė ji.

Jie puikiai praleido laiką šnekučiuodamiesi ir gurkšnodami vaisinę arbatą.

– Man jau metas, – pasakė angelas, – būk visada linksma ir laiminga. Aš lydėsiu tave amžinai ir būsiu šalia, visada tau padėsiu. Tik pašauk mane, ir aš atskrisiu.

Išskleidęs sparnus, jis pakilo į dangų. Nuo tos dienos angelo veidelį puošė šypsena. Visiems angelams buvo labai įdomu, kodėl jis toks laimingas, bet niekas neišdrįso jo paklausti. Taip ir liko visas paslapyje, bet nuo tos dienos...

KARINA MIKUŠAUSKAITĖ

Kauno r. Ringaudų pradinė mokykla, 4a klasė  
(Mokytojos Julė Vaketienė ir Anželika Žilinskienė)



## Kaip žvėrys skruzdės įdarbino

**V**ieną gražią vasaros dieną visi šilelio žvėreliai, paukšteliai susirinko į būrį nuspręsti, ką daryti su skruzdėmis, kurios baigia sugrauzti visus šilo grybus ir uogas. Vyriausias ir išmintingiausias vilkas Tylenis prabilo tokiais žodžiais:

– Visais laikais mūsų šile pačios darbščiausios buvo skruzdėlės. Tačiau paskutiniu metu, kai skruzdės įrengė Lajų taką, o daugiau nevyksta jokios statybos, iš nuobodulio mūsų darbštuolės apsirgo XXI amžiaus maru – depresija. Jų pilvai nuolatos gurgia iš alkio. Pripažinkim, nieko nėra baisiau už nuobodulį. Be sustojimo skruzdės ėmė griaužti grybus, uogas. Jos kiekvieną dieną stambėja, darosi vis nejudresnės. Ką darysime, garbingieji miško gyventojai? Kiškis, kuris nuo seno nekentė skruzdžių, pasiūlė joms emigruoti

į kitus miškus. Bet tokiai jo minčiai pasipriešino lokys Eduardas, kuris išsiskyrė iš visų savo lėtumu ir tingumu. Jis tarė:

– Reikia išgydyti skruzdės, skirti joms kokį sunkiai įveikiamą darbą. Bedirbdamos pamirš alkį ir galvos ne apie maistą, o apie tai, kaip geriau atlikti darbą. Gyvūnai pritarė ir ėmė vienas po kito siūlyti įvairius darbus, tačiau vilkui Tyleniui vis negalėjo įtikti. Tada netikėtai sucypsėjo pelytė Pilkė:

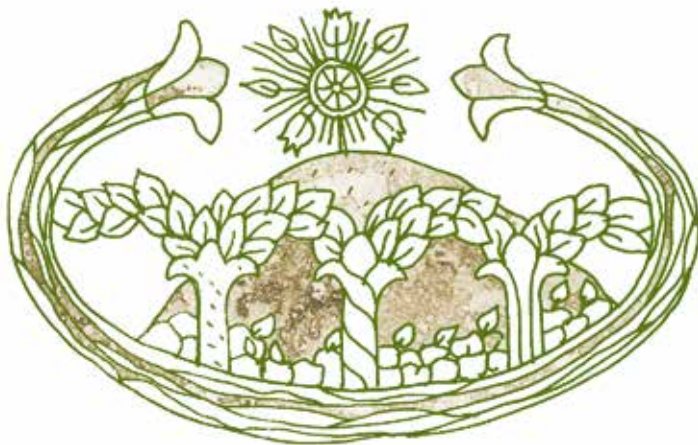
– Aš sugalvojau. Siūlau skruzdėlytėms pastatyti ant Šeimyniškélių piliakalnio didelę pilį, apie kurią gandas sklįstų į visas pasaulio puses. Tegu ta pilis suteiks prieglobstį visiems užklydėliams. Žvėreliams pasiūlymas patiko, tad beliko pakviesti skruzdžių vadą Rudą ir jam pristatyti sumanymą. Rimtai išklauses, Rudasis nudžiugo, nes seniai bebuvo ką nors statęs. Išsiskirstė žvėrys nusiraminę, kad vėl miškuose užderės uogų ir grybų, o skruzdėlės statys ir nebesirgs depresija. Didžiajame skruzdėlyne pernakt netilo kalbos ir svarstymai, kaip turėtų atrodyti pilis. Jau kitą rytą darbštuolės dėjo šapą prie šapo, lentą prie lentos, vis kilo pilies sienos. O vieną rytą miško gyventojai išvydo aukštą ir galingą statinį. Miško rinktį nutraukė džiaugsmingi šūksniai – skruzdžių darbas pranoko lūkesčius. Tada vilkas Tylenis ištarė:

– Pavadinkime pilį Vorutos vardu. Ir tegul šios pilies gyventojai visada būna svetingi. Džiaugsmingas šūksnis nutraukė vado žodžius, o pilies statybininkų skruzdėlių veiduose švietė šypsenos. Kaip smagu padaryti gera kitiems. O Vorutos pilyje atsiras vietos ir dideliems, ir mažiems.

ROBERTA JURPALYTĖ

Radviliškio Gražinos pagrindinė mokykla, 6b klasė  
(Mokytoja Aušra Mackevičienė)





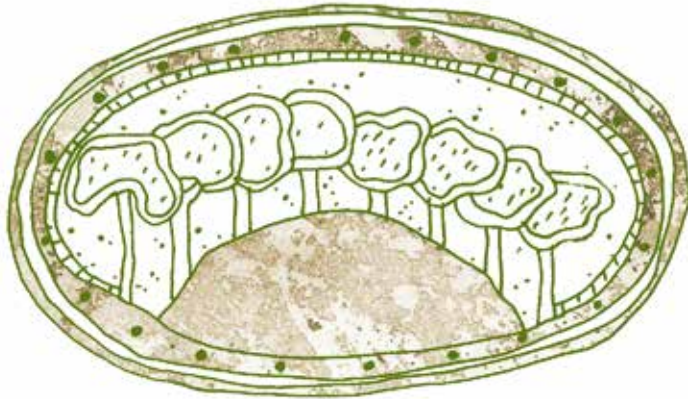
## Štai miestas Anykščiai, kur kilimus atstoja obuoliai

**D**abar ir nuo seniai  
Yra toks miestas Anykščiai!  
Tas kraštas yra ypatingas,  
Legendomis turtingas.  
Jis turi akmenį didžiausią  
Ir traukinį siauriausią.  
Ten Laimės žiburį surasi  
Ir daug istorijos suprasi.  
Muziejų turi, kur arkliai,  
O kilimus atstoja obuoliai!  
Ten rogėmis vaikai per žalią pievą važinėja,  
O norintys pažvelgti iš aukštai

Po medžių viršūnes sau vaikštinėja.  
O šilo grožis! O gamta!  
Ir čia ne pasaka, kur baigiasi,  
O pasaka, kuri prasideda.

LETICIJA MIKULĖNAITĖ

Panevėžio r. Dembavos progimnazija, 3 klasė  
(Mokytoja Rita Rožėnienė)



## Kometa „Puntukas“

**N**aktis. Veiksmas vyksta ne Žemėje, kosmose Q9 žvaigždynė A-1000 planetoje. Ta planeta yra už tūkstančių šviesmečių nuo mūsų gimtosios Žemės.

Tuo metu Žemėje niekas dar nežinojo apie ateivius, galaktikas. Žemėje gyveno dar urviniai žmonės ir galvojo tik apie tai, kaip išgyventi. O tuo metu A-1000 planetoje buvo tikras akmenų amžius, nes ta planeta buvo visa akmeninė. Namai akmeniniai, lietūs akmeniniai, net sniegas akmeninis. Kai nustodavo snigti, vaikai bėgdavo į lauką braidyti po akmenukus, o besmegenius statydavo su cementu.

Pavasarių pražysdavo spalvoti akmenukai, akmeninė saulė dar labiau įkaisdavo. Gyventojai atstatinėdavo sugriautus namus. O vasarai atėjus maudydavosi mėlynų, violetinių, baltų ir dar kitokių akmenukų upėse, ežeruose.

Vasarą tos planetos gyventojai pralinksmedavo ir švęsdavo „Akmensvaidyklės“ šventę. Jos metu visi gyventojai pasiimdavo po akmenį ir turėdavo jį įmesti į ugnikalnį. Taip jie aukodavo dievui Akmeniui. Po to jie šokdavo ir dainuodavo „Ugniadievio“ dainas, pardavinėdavo skanumynus, akmeninius papuošalus, rankdarbius. O trečią šventės dieną vykdavo stipriausių gyventojų varžytuvės „Akmensvaidyklė“. Jų metu stipriausi A-1000 galiūnai varžėsi mesdami akmenį, kurį vadindavo „Puntuku“ (tai pats didžiausias tos planetos matavimo vienetas), o nugalėtojas galėdavo jį pasilikti sau.

Taigi, vienu tokių varžybų metu vienas iš galiūnų taip šveitė savo „Puntuką“, kad jis net išlėkė už A-1000 planetos ribų. Norėdamas jį susigražinti, galiūnas su savo draugais sėdo į skraidančią lėkštę ir išskrido jo ieškoti. Nors jų lokatorius rodė, kad akmuo yra Žemėje, deja, jo nerado ir grįžo į savo planetą. O Puntukas ir liko riogsoti pusiau įlindęs į žemę Anykščiuose.

EIMANTAS LABUCKAS

Ignalinos Česlovo Kudabos progimnazija, 4b klasė  
(Mokytoja Dalia Vilčinskienė)



## Stebuklinga kelionė

**A**tmerkiau akis – viskas taip pat. Langai, durys, rašomasis stalias. Bet staiga pastebėjau, kad ant stalo kažkas juda. Bijodama priėjau prie stalo. Ant jo pūpsojo kažkokia žalia, maža, apvali būtybė. Aš ją paliečiau ir staiga ji pradėjo augti. Vis augo ir augo, kol pasidarė mano ūgio! Išsigandau. Tai buvo keistas, bet tuo pačiu ir mielas minimukas. Staiga jis prabilo:

- Koks tavo vardas?
- Mano vardas Agnė, – atsakiau. – O koks tavo?
- Mano vardas Anykštis.
- Keista... Lietuvoje yra miestas, kuris vadinasi Anykščiai, – atsakiau.
- Oho. Ar galėtum man tuos Anykščius parodyti? – paklausė minimukas.
- Aišku, galėčiau, bet viena bėda... Kaip mes ten nukeliausim?

– Taigi aš turiu stebuklingų dulkių, kurios padės pakilti į orą ir galėsime apžiūrėti miestą.

– Puiki mintis! – apsidžiaugiau.

Jis apibarstė mane stebuklingomis dulkėmis, ir mes tuojau pradėjome skraidyti virš Anykščių.

– Štai matome Labirintų parką! – sušukau. – Tame parke yra trys skirtingi labirintai: didysis labirintas, apvalusis labirintas ir lenktynių labirintas.

– Oho, kaip įdomu! Papasakok daugiau apie šį parką!

– Labirintų parke yra daug įdomybių: batutas, vandens kamuočiai, vaikų žaidimų aikštelė, šaudykla, apžvalgos aikštelė ir dar daug daug linksmybių.

– Kaip šaunu! Skrendam toliau!

Skridome pro Dainuvos nuotykių slėnį.

– Štai žemai matyti Dainuvos nuotykių slėnis. Tai puiki aktyvaus laisvalaikio praleidimo vieta, joje įrengtos šešios skirtingo sudėtingumo trasos.

– Kaip būtų įdomu jas išbandyti! – sušuko Anykštis.

Jis nusišypsojo, ir mes vis dar skridome, kol pagaliau pamatėme dar vieną lankytiną vietą.

– Mes skrendame virš Puntuko akmens. Tai antrasis pagal dydį riedulys Lietuvoje. Puntuko akmenyje iškalti lėktuvo „Lituanica“ lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno bareljefai bei užrašyti jų testamento žodžiai lietuvių tautai.

- Oho, šis akmuo toks didelis! – sušuko minimukas.
- Paskridome dar truputėlį. Staiga Anykštis nustebęs atsisuko į mane ir paklausė:
- O koks čia tiltas? Jis toks ilgas.
- Tai Lajų takas, – atsakiau, – juo galima vaikščioti virš medžių viršūnių.
- Kaip šaunu!
- Anykščiuose dar galima aplankyti atodangas, Karalienės liūną, „Laimės žiburį“, įspūdingą bažnyčią, pasivaikščioti po Šeimyniškėlių, Vorutos piliakalnius, pasigrožėti siaurojo geležinkelio vėže ir muziejumi, pasižvalgyti po Rubikių apylinkes.
- Kiek daug šiame mieste lankytinų vietų! Gaila, kad nebeturime laiko skraidyti, – nuliūdo minimukas.
- Galėsi kitą kartą atvykti į Anykščius, ir mes pratęsimė pažintinę kelionę.
- O iš kur tu tiek daug žinai apie šį miestą?
- Mes kiekvienais metais su tėvais važiuojame papramogauti į Anykščius.
- Aišku. Būtinai apie šį nuostabų gamtos kampelį papasakosiu savo karalystės gyventojams. Na, o dabar laikas keliauti namo. Užsimerk ir skaičiuok iki penkių, o kai suskaičiuosi, atsimerk, – paliepė naujasis mano draugas.
- Vienas, du, trys, keturi, penki...
- Atsimerkiau ir pamačiau savo kambarį. Niekada nepamiršiu šios stebuklingos kelionės!

AIVITA ČIŪRAITĖ

Panevėžio r. Naujamiesčio gimnazija, 5 klasė  
(Mokytoja Danutė Čiapienė)





## Velniukas Anykščiuose

**M**iegojo, miegojo pavargęs velniukas, kol nukrito iš dangaus žvaigždė ir jį prižadino. Nubudęs nutarė pasižiūrėti, ar dar stovi Anykščių bažnyčia.

Netoli bažnyčios jam pasidarė negera – krėtė šaltis, plaukai pasišiaušė, uodega susitraukė. Pasirodo, kad ten Angelų muziejus pilnas angelėlių.

Supyko kipšiukas ir bėgo į mišką pasiimti Puntuko akmens, kad viską sudaužytų. Kadangi buvo ilgai miegojęs, nebeturėjo jėgų – kojos drebėjo, kanopos skaudėjo. Susinervinęs užlipo ant Medžių lajų tako. Tenai jam visai susisuko galva. Velniukas tik sušnypštė ir pradingo kaip nebuvęs.

IEVUTĖ MOTIEJŪNAITĖ

Utenos Vyturių progimnazija, 2 a klasė  
(Mokytoja Aldona Belopetravičienė)







2017



## Didysis akmuo

**G**yveno kartą Anykščių šilėlyje voveraičių šeima. Vaikai voveriukai žaidė su akmenukais, visur juos nešiojosi ir mėtėsi. Jauniausioji voveraitė nešėsi daug akmenukų ir jai vienas akmenukas iškrito ir liko gulėti.

Praėjus metams atskrido ragana, kuri ieškojo stebuklingo medžio, nes viena jo šakelių buvo stebuklinga. Ta šakelė bet kurį daiktą galėjo paversti milžinišku, todėl ragana ir ieškojo šios šakelės. Ragana žinojo ant kurio medžio buvo ta šakelė, bet nežinojo, kuri yra stebuklingoji. Ji tikrino kiekvieną šakelę ir netrukus išvydo ieškomąją – šakelė buvo auksinė, švytinti lyg saulė, o tada ragana pamatė ir burtažodį ant auksinio medžio žievės.

Ragana apsidžiaugė lyg būtų laimėjusi kalną aukso. Ji jau seniai planavo pasiversti milžine ir užkariauti pasaulį, ir ta akimirka atėjo dabar. Ragana išmoko burtažodį atmintinai ir jį tyliai

sumurmėjo, atkišusi auksinę šakelę į save. Ir tada įvyko stebuklas! Tiktai ne raganai, o akmenukui, kuris jau metus gulėjo toje pačioje vietoje – jis pasidarė milžiniškas. Ragana labai supyko, nes nesuprato, kas čia atsitiko, kodėl ne ji pavirto milžine. O nepavirto milžine ji todėl, kad stebuklingą šakelę atkišo ne ta puse, mat abi pusės buvo vienodos, ir ji susipainiojo.

Todėl iki dabar Anykščiuose vis dar tebeguli stebuklingasis akmuo Puntukas. Jei gerai paieškosite, gal ir jūs rasite stebuklingą lazdelę, kažkur besimėtančią po lapų krūva.

**GABIJA KUNDROTAITĖ**

Panevėžio „Vilties“ progimnazija, 4 b klasė  
(Mokytoja Rita Baltmiškienė)



## Pasaka apie Anykščių miesto vardo kilmę

**P**apasakosiu jums istoriją, kodėl šis miestas Anykščiais pavadintas. Klausykitės!

Seniai tai buvo. Kai žiemos plaukeliai lyg skara namelius apgaubdavo, kai saulužė upelyje skautų veidelį prausdavo, kai auksinės žuvelės norus pildydavo, kai ne vandeniui, o uogelėms lydavo, kai vištelės lapeles gaudydavo, kai paukštelių sparneliai dangų uždengdavo, toje vietoje, kur dabar Anykščių miestas įsikūręs, didelė giria stūksojo. Ten ažuolai dangų rėmė, eglių viršūnės žvaigždėms mojo. Toje girioje gyveno nykštukai.

Vyrai nykštukėliai turėjo ilgas barzdeles, o moterys nešiojo mažytes skareles. Ir jauni, ir seni gražiai sutardavo, stengdavosi

vienas su kitu nesipykti, nesiginčyti. Net pats pikčiausias žmogus tokį sutarimą matydamas, tapdavo malonus, draugiškas ir linksmas. Bet ne tai buvo svarbiausia. Svarbiausia, kad maži nykštukėliai didelius darbus dirbo. Ištisis metus jie plušėdavo. Kai pavasaris į žemę žolę pakviesdavo, nykštukai giružę žibutėmis apsodindavo. Kai vasara į dureles pasibelsdavo, jie žemuogių, mėlynių, aviečių, uogeles dažydavo, paukštužių vaikelius globo-davo. Rudenį mažyliai galąsdavo ežių spygliukus, kad puškoriai galėtų obuoliukų parsinešti. Kai žiemužė savo baltus plaukelius pasileisdavo, nykštukai padėdavo rasti gyvūnėliams saugų guolį žiemoti. Dėl šios gausybės nudirbtų darbelių mažutėlius ne nykštukais, o Nykščiais ėmė vadinti.

Kartą pro Nykščių girią važiavo turtingas ponaitis, auksu pasidabinęs. Jo kelionė buvo labai ilga, prastais keliais ponaičio karieta dardėjo. Jaunikaitis buvo pavargęs, ištroškęs ir alkanas. Privažiavo jis giružę, sustojo, išlipo iš karios. Kaipmat Nykščiai aplink susibūrė. Jie ponaitį beržų sula pagirdė, alkiui numalšinti uogelių priskynė, samanų patalėlį iškedeno. Ponas pavalgė, pailsėjo, atsikėlė žvalus ir klausia:

– Kas jūs tokie, gerieji žmogučiai?

Bet žmogučiai buvo išsilakstę darbelių dirbti, tik vienas senas neprigirdintis Nykštys bebuvo likęs.

– A? Nykščiai! – atsakė jaunuoliui senolis.

– Anykščiai? – pakartėjo ponaitis. – Gražiai skamba!

Nuo to laiko Anykščių vardas tai vietovei lipte prilipo. Iš



pradžių taip girią vadino, vėliau ir miestą, kuris tose apylinkėse išaugo.

Patikėkit, tai tikra istorija! Ją man sapne tikrų tikriausias Nykštys papasakojo!

GUODA BUDZINAUSKAITĖ

Vilniaus „Sietuvos“ progimnazija, 2 klasė  
(Mokytoja Rasa Bulikienė)



## Pasaka apie Anykščių krašto legendų ir padavimų knygą

**S**eni laikai tai buvo. Tuomet Lietuvoje mažai kas skaityti ir rašyti temokėjo, bet vis dėlto vienas kitas šviesuolis atsiradavo ir žmones „paprotindavo“, mokslo žiniomis apšviendavo jų niūrią kasdienybę.

Taip iš vieno Lietuvos krašto į kitą, per petį persimetęs didelį knygų krepšį, keliavo daug mokslo ragavęs vyrukas. Jo kelionė buvo svarbi: jis rinko ir užrašydavo įvairiuose Lietuvos kampeliuose girdėtas pasakas, legendas, padavimus, sakmes ar dainas. Įdomus, bet kartu ir sunkus buvo šviesuolio darbas, dažnai kelionėje jį lydėjo alkis, troškulys, šaltis ir lietus.

Kartą taip beklajodamas jaunuolis nukrypo nuo kelio ir atsidūrė dideliame miške. Blaškėsi tarp šimtamečių ąžuolų, brovėsi per tankiausius krūmynus, klampojo viksvomis apaugusiais kemsynais, kol išvydo tolumoje kyšančius smailius raudonos spalvos bokštus. Tai buvo nedidelio miestelio, kurį juosė sraunūs upeliai, bažnyčia.

Atvykėlis miestelio gyventojų buvo pagarbiai sutiktas, o kai šie sužinojo, kad jis yra šviesuolis, renkantis ir užrašinėjantis pasakas, legendas, padavimus bei šiaip įdomius atsitikimus, tai vienas paskui žmonės kitą pradėjo pasakoti įvairias istorijas bei nutikimus. Jaunuolis vos spėjo plunksną vilgyti į rašalą ir baltame popieriaus lape rašyti dar niekad negirdėtus pasakojimus, o jų autoriams, pabaigus pasakoti, duodavo pasirašyti. Pasakorių pirštai buvo neįgudę valdyti plunksnos, todėl šie nesivaržydami mirkė į rašalą savo nykščius ir išdidžiai dėjo šviesuolio knygos puslapiuose savo antspaudus.

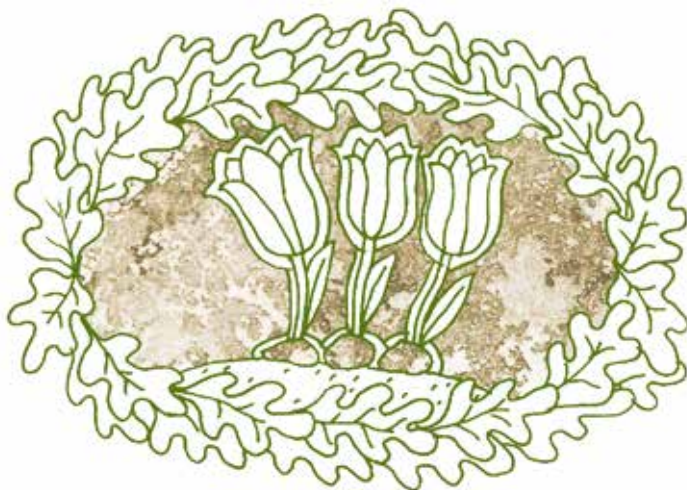
Kasdien jaunuolio rinktinė storėjo, jau buvo gausu istorijų, o nykščių antspaudų margumynas puošė kone kiekvieną puslapį. Šviesuolis, sužavėtas legendų apie velnią, nešantį Puntuko akmenį, apie liūną, prarijusį karalienę su visa karieta ir jos palyda, apie karžygį, norėjusį pagrobti vaidilutę, apie Liudiškių piliakalnį ir dar daug daug kitų istorijų, ant knygos viršelio išraitė pavadinimą: „Anykščių krašto legendos ir padavimai“.

Pasakojama, kad žmonėms labai patiko toks šviesuolio suteiktas jų kraštui pavadinimas – jie net savo miestelį Anykščiais

pavadinu. Knyga iki šių dienų išlikusi ir retkarčiais į ją įrašoma nauja išgirsta legenda ar pasaka apie Anykščių kraštą. O gal ir Jūs kokią istoriją žinote? Tai nuvažiuokite į Anykščius ir užrašykite!

RŪTA BALEŽENTYTĖ

Alytaus Šaltinių pagrindinė mokykla, 5 a klasė  
(Mokytoja Elė Zdanavičienė)



## Išsigelbėjimas

**V**ieną kartą didelėje girioje, pavadinimu Šilelis, gyveno labai drąsus, o gal net ir drąsiausias miške lapiukas, vardu Kmimis, su savo šeima. Tai pat gyveno girios merė pelėda – Žininė. Gyveno ir daugiau gyvūnų: meškų, vilkų, ežių, bebrų ir kiškių.

Pelėda visus sukviėtė į susirinkimą prie Puntuko. Žvėrimis ji įsakė:

- Jūs turite ruoštis Kalėdoms.
- Valio! – vienu metu sušuko žvėrys.
- Kad nebūtų netvarkos, paskirstysiu, kas ką darys. Lapės ir meškos šeimos puoš namus, urvus, lizdus. Ežiai po medžiais sutvarkys žemę, kiškiai – medžius, bebrai – upių, upelių, upeliukų pakrantes, vilkai mmm... takelius.

Lapės, meškos, kiškiai, bebrai išėjo rinkti medžiagų miškui puošti. Liko ežiai ir vilkai. Pelėda jų paklausė:

– Kodėl neinate?

– Mes nežinome, kaip reikia tvarkyti – atsakė Pykis, tėtis ežys.

– Mes taip pat, – atsakė Kitis, tėvas vilkas. Pelėda jiems išaiškino. Jie, supratę savo užduotis, patraukė ruoštis.

Atėjo Kalėdos. Visi labai džiaugėsi, kad miškas mirgėjo, žibėjo nuo jų gerų darbų. Gyvūnai pasilinksmino, o atėjus vakarui, nuėjo į savo namelius ir gulėsi į loveles. Praėjo kelios dienos ir atėjo Naujieji Metai. Visi buvo pikti, nedraugiški, išskyrus mažiausią miške lapiuką Kmimį. Jam labai nepatiko, kad jo tėvai ir kaimynai pykosi. Tad lapiukas išsiruso pas gerąją raganą Šmaku Taku pagalbos prašyti.

Priėjęs raganos trobelę prie Laimės Žiburio – Jono Biliūno kapo – pabeldė. Durys atsidarė. Prie keistojo kubilo sėdėjo Šamku Taku. Lapiukas pasisveikino ir pasakė, kad jam reikia pagalbos. Ragana viską suprato ir išdėstė:

– Surask tris akmenėlius: geltoną, oranžinį ir raudoną. Juos įkišk prie Šventųjų ažuolų. Rytą atsikėlęs ten rasi tris tulpės žiedus. Juos atnešk man.

Lapiukas taip ir padarė. Surado akmenukus, juos užkasė, o patekėjus saulei rado tris tulpės žiedus. Kartu su akmenukais jis tulpes nunešė raganai. Ši žiedus įdėjo į stiklainį su krištoliniu akmenuku, o akmenukus – į duoną. Ragana sakė, kad duoną turi suvalgyti

Anykščių miesto merė pelėda, tulpės žiedus su krištoliniu akmenuku – lapiukas. Kmimis iš karto suvalgė. Ir išskubėjo pas miesto merę pelėdą. Mažylis pelėdai davė duonos, ši ją suvalgė. Ir viskas stojo į senas vėžes – vėl Anykščių miesto gyventojai draugiškai gyveno.

Ir aš ten buvau, prie keistojo kubilo sėdėjau, pelėdai duoną dovanojau.

ELINGA ČEPOKAITĖ

Panevėžio „Vilties“ progimnazija, 6a klasė  
(Mokytoja Audronė Tichanavičienė)



## Rokas, Tinginys ir Sąžinė

**V**ieną kartą kažkur netoli Anykščių gyveno Rokas su mama ir broliu Dominyku. Ne, jų gyvenamoji vieta nėra iš tolo nepriminė garsiojo A. Baranausko aprašyto Anykščių šilelio. Čia jokio pliko kalno su keliomis apykreivėmis pušelėmis ir su žiburiu nebūtum radęs. Vešliai žaliavo puikiai sutvarkytas miškas šalia jų sodybos, prie namo svaigiai kvėpėjo gėlės. O užlipęs ant kalnelio, kur vaikai kartais žaisdavo indėnus, net galėjai įžiūrėti aukštai medžių viršūnėmis besidriekiantį Medžių lajų taką.

Greičiau jau šios šeimos gyvenimą galima palyginti su kito garsaus anykštėno A. Vienuolio „Užkeiktaisiais vienuoliais“. Ne, nepagalvokit, jokių vienuolių ten nebuvo. Tik Roko gyvenime pradėjo dėtis nepaaiškinami (lyg užkeikti) dalykai. O atsitiko štai kas: pažymiai mokykloje blogėjo, netvarka kambaryje didėjo, o



jis pats nieko nespėdavo atlikti laiku – nei šuniuko pavedžioti, nei pamokų paruošti, nei kambario susitvarkyti. Rokas vis dažniau vietoj pamokų ruošos prisėsdavo ant sofos žiūrėti televizoriaus. Net indėnais žaisti nebenorėjo. Ir kaskart, kai vaikas neatlikdavo to, ką privalėjo, giliai giliai jo viduje pasigirdavo tylus krebždesys.

Vieną dieną Rokas vėl gavo dvejetą, nes neparuošė matematikos namų darbų. O jų neatliko, nes nerado sąsiuvinio, kuris pradingo žaislų ir šiukšlių kalnuose. Grįžęs namo Rokas nuėjo pas mamą, tuo metu gaminančią pietus:

– Mama, Dominykas ir vėl kažkur paslėpė mano sąsiuvinius. Ir štai rezultatas – dėl to, kad neparuošiau matematikos namų darbų, gavau dvejetą. Mama, Dominykas trukdo man mokytis ir visai netvarko kambario. Gal gali dėl to jį nubausti?

– Rokai, duok jam progą pasitaisyti, – ramiai atsakė mama.

Supykęs Rokas nukiūtino į kitą kambarį ir išsitiesė ant sofos.

– Neverta net ieškoti sąsiuvinio, tokioje netvarkoje vis tiek nerasiu, – tarė Rokas.

Staiga kažkas tyliai pokštelėjo ir berniukui ant peties atsirado maža susiraukšlėjusi senučiukė. Rokas vos nesuriko iš nuostabos.

– Kas tu tokia? Ką tu čia veiki?

– Aš – Sąžinė. Bandau tave gelbėti, – ramiai atsakė nepažįstamoji.

– Ar ne tu krebždėdavai mano viduje? – paklausė Rokas.

– Taip, tai dariau aš! Negaliu leisti, kad šmeižtum brolių. Argi

jis kaltas, kad tame šiukšlyne, kuriuo virto tavo kambarys, neradai matematikos sąsiuvinio? Neleisiu, kad Tinginys užvaldytų tavo kambarį ir gyvenimą, – paslaptinai tarė Sąžinė. – Paminėsi mano žodį. Jei taip bus ir toliau, gali blogai baigtis. Daryk išvadas...

Rokas nuėjo į savo kambarį. Ir ką jis pamatė? Tarp išmėtytų žaislų, nešvarių kojinių, knygų ir sąsiuvinų krūvos pamatė keistą žmogiuką. Jis buvo visai nebaisus, tik labai susivėlęs ir nešvarus.

– Ei tu, pasitrauk, čia mano kambarys. Ir aš neleisiu tau net į jį įeiti! – sušuko murzinasis žmogiukas.

– Ką? Čia tavo kambarys? Ne, ne, ne! Niekados! Šis kambarys mano ir brolio. Ir aš neatiduosiu tau mūsų kambario! – supykęs atšovė Rokas. Berniukas suprato, kodėl jo gyvenime pradėjo dėtis visi šie įvykiai.

– Tai tu esi tas Tinginys, apie kurį man pasakojo Sąžinė?

– Taip, – išdidžiai atsakė naujakurys. – Ir šis kambarys priklauso man!

Rokas giliai įkvėpė, atsiduso ir ėmėsi tvarkyti kambarį. Oi, kaip buvo nelengva! Tinginys ant jo rėkė, tampė už kojų, tačiau berniuko nugalėti jam nepavyko. Kuo tvarkingesnis tapo kambarys, tuo mažesnis darėsi Tinginys. Kai Rokas atsisėdo ruošti namų darbų, Tinginio beveik nesimatė. Supratęs, kad kovą pralaimėjo, jis išėjo laimės ieškoti svetur. O Roko širdį tuo tarpu slėgė ne mažesnė kaltė nei Puntuko akmuo. Jis nuėjo pas mamą.

– Mamyte, atleisk, kad tau melavau. Tai aš pamečiau

sąsiuvinius. Dominykas čia niekuo dėtas. Aš jo jau atsiprašiau ir kambarį susitvarkiau. Ar man atleisi?

Žinoma, mama atleido. Ar matėte, kad mama neatleistų savo vaikui?

Tinginys dar kartais užsukdavo pažiūrėti, kaip atrodo Roko kambarys. Radęs žaislus, tvarkingai sudėtus į dėžę, kojines stalčiuje, o sąsiuvinius kuprinėje, Tinginys gailiai atsidusdavo ir nukiūtindavo kitur. Tik Medžių lajų takas susiūruodavo, tik suošdavo medžiai prie Puntuko ir suteškėdavo vanduo gražuolėje Anykštoje. O kažkur giliai pasislėpusi (gal už gėlių vazono?) Roką ir Tinginį tyliai stebėdavo maža susiraukšlėjusi senučiukė. Tarsi budrus sargybinis, pasiruošęs tuoj pat duoti pavojaus signalą, jei tik kas nors nutiktų. Ji tai darė tam, kad geri vaikai nevirstų užkeiktaisiais, pamilę tinginystę labiau už savo artimą.

ROKAS ŠIMUKAUSKAS

Panevėžio „Vilties“ progimnazija, 6a klasė  
(Mokytoja Audronė Tichanavičienė)



Pasakos apie Anykščius / Petro ofsetas, Anykščių menų centras, Pasaulio anykštėnų bendrija; [sudarytojai Milda Telksnytė, Vygandas Račkaitis, Linas Bitvinskas, Rita Babelienė]. – Vilnius: Petro ofsetas, 2017 ([Vilnius]: Petro ofsetas). – 82 p.: iliustr.

Anykščių menų centras 2015–2017 metais organizavo respublikinį konkursą „Pasaka apie Anykščius“. Jame dalyvauti kvietė 1–9 klasių moksleivius. Gauta per 200 pasakų iš visos Lietuvos. Rašytojai Milda Telksnytė ir Vygandas Račkaitis, žurnalistas Linas Bitvinskas ir konkurso organizatorė Rita Babelienė išrinko įdomiausias ir originaliausias pasakas, kurios ir sudėtos į šią knygą.

## Pasakos apie Anykščius

Redaktorius Linas Bitvinskas  
Sudarytojai: Milda Telksnytė,  
Vygandas Račkaitis, Linas Bitvinskas,  
Rita Babelienė  
Dailininkė Loreta Uzdraitė

Tiražas 300 egz.  
Leidėjai: Petro ofsetas,  
Anykščių menų centras,  
Pasaulio anykštėnų bendrija

Spausdino „Petro ofsetas“  
Naujoji Riovonių g. 25 C, LT-03153

